

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Педагогічний факультет
Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методологія педагогічної науки

Освітня програма Напрямок підготовки 011 доктор філософії

Спеціальність 011 – Науки про освіту

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 30.08.2019 р.

м. Івано-Франківськ – 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Методологія педагогічної науки
Викладач (-і)	Доктор педагогічних наук, професор Стражнікова Інна Василівна
Контактний телефон викладача	
E-mail викладача	
Формат дисципліни	Кредити ЄКТС -3 (90 год.)
Обсяг дисципліни	Очна
Консультації	Обговорення індивідуально вибраних студентом питань з тематики лекційного курсу та самостійної роботи
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна забезпечує набуття студентами знань у галузі педагогіки та педагогічних досліджень, їх підготовку до професійної та самостійної діяльності, ознайомлення зі структурою й основними показниками сформованості дослідницької діяльності, отримання знань, умінь та навичок в організації та проведенні досліджень, формування зрілої та творчої особистості, громадянської позиції та готовності випускників до трудової діяльності.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою вивчення дисципліни є формування у аспірантів теоретичного філософського підвищення їх інтелектуального рівня, осягнення сучасного розуміння фундаментальних проблем людського буття на підставі гуманістичних орієнтацій та національних традицій українського народу. Вивчення методологія науки стає однією з головних умов кожної людини у загальнокультурний світовий розширення меж творчого потенціалу особистості.</p> <p>Завдання навчальної дисципліни.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) вивчення основних понять і термінів філософії і методології науки; 2) визначення науки як діяльності людини у формуванні та систематизації знань; 3) ознайомлення з основними сучасними концепціями наукової методології у світовій філософії; 4) існування співвідношення філософії, науки, світогляду, культури та релігії. 	
4. Результати навчання (компетентності)	

Знання:

- основні підходи, напрямки, школи і методи наукового пізнання;
- основні поняття і терміни філософії науки, способи обґрунтування і розвитку знання;
- основні сучасні концепції методології науки.

Уміння:

- виявити науку як діяльність людини з виробленням систематизації та перевірки знань;
- виокремлювати проблеми сучасної науково-філософської методології.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	52

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс	Нормативний / Вибірковий
3-й	011 – Науки про освіту	2-й	Нормативна/ За вибором

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Поняття «методологія» в історіографічному аспекті 1.Поняття «методологія» як вихідна філософська позиція наукового пізнання; 2.Закони розвитку суспільства, природи, мислення і формулювання наукових категорій; 3.Різні конкретні форми і способи використання методів; 4.Сукупність прийомів дослідження.	Лекція	1, 3,6, 10, 15, 16, 17 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (2 год)		Протягом семестру
Тема 2. Принципи розвитку педагогічної	Лекція	1, 2, 6, 8, 11, 12,	Опрацювати		Протягом

<p>науки в Україні та у зарубіжних країнах</p> <p>1.Поняття про «принцип» як педагогічну категорію.</p> <p>2.Принципи розвитку науки.</p> <p>3.Особливості принципів розвитку педагогічної науки як складової соціально-гуманітарних наук.</p>		14, 18 та ін.; інтернет-ресурси	текст лекції, визначені джерела (8 год)		семестру
<p><i>ТЕМА 1.</i> Всебічний аналіз наукового доробку практиків, учених через фонд вітчизняних і міжнародних педагогічних джерел.</p>	Практичне заняття	2, 3, 5, 7, 8, 11, 13, 18 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (12 год)		Протягом семестру
<p>Тема 3. Різноманітні підходи розвитку педагогічної науки</p> <p>1.Сутність феноменологічного і біографічного підходів, герменевтики.</p> <p>2.Охарактеризувати кожний з можливих підходів до вивчення педагогічної спадщини (аксіологічний, біографічний, феноменологічний та ін.)</p>	Лекція	3, 6, 7, 8, 12, 15, 16, 19 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (10 год)		Протягом семестру
<p><i>ТЕМА 2.</i> Різноманітні підходи розвитку педагогічної науки</p>	Практичне заняття	2, 4, 5, 7, 8, 14, 16, 17 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (8 год)		Протягом семестру
<p>Тема 4. Основні проблеми реформування освіти</p> <p>1.Принципи реформування освіти, концепції розвитку освітніх систем.</p> <p>2.Рух «антипедагогів», реформи освіти в</p>	Лекція	3, 4, 6, 7, 10, 11, 13, 16 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (10 год)		Протягом семестру

країнах світу.					
Тема 5. Методологічні знання в педагогіці 1.Педагогічні теорії, типи педагогічних інновацій.. 2.Інновації у змісті освіти, педагогічне проектування, його етапи.	Лекція	2, 3, 6, 8, 9, 11, 15, 18 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (4 год)		Протягом семестру
<i>Тема 3.</i> Критерії оцінювання педагогічної системи	Практичне заняття	1, 2, 5, 7, 11, 13, 16, 17 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (8 год)		Протягом семестру
Тема 6. Закономірності й принципи методології педагогічної науки Системний, особистісний, діяльнісний, полісуб'єктний, культурологічний, етнопедагогічний, антропологічний принципи.	Лекція	3, 5, 6, 7, 9, 12, 13, 16, та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (2 год)		Протягом семестру
<i>Тема 4.</i> Види педагогічної діяльності	Практичне заняття	2, 3, 5, 7, 8, 11, 13, 16 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (6 год)		Протягом семестру
Тема 7. Філософські основи педагогіки 1.Екзистенціалізм, неотомізм, позитивізм, неопозитивізм, прагматизм, діалектичний матеріалізм та ін., 2.Представники різноманітних людинознавчих наук, методологічний пошук.	Лекція	та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (8 год)		Протягом семестру

<p>Тема 8. Методологічна культура педагога</p> <p>1.Практичне значення методології в педагогіці усвідомлюється не тільки сучасним учительством, але і науковим співтовариством,</p> <p>2.Потенціал методології педагогічної науки, постановка мети, шляхи її досягнення, виділення гіпотези результату, застосування необхідних методів для вирішення й перевірки результатів.</p>	Лекція	1, 2, 4, 6, 8, 9, 13, 14, 16, 18 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (8 год)		Протягом семестру
<p><i>ТЕМА 5.</i> Система знань як система науково-дослідної діяльності</p>	Практичне заняття	2, 4, 6, 8, 9, 10, 12, 16, 18, 19 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (4год)		Протягом семестру
<p>Тема 9. Об'єкт педагогічної науки до об'єкта педагогічного впливу</p> <p>1.Педагогічна діяльність, спеціальних засобів пізнання.</p> <p>2.Методи науки, рефлексії дослідника.</p> <p>3.Значення проведеної наукової роботи.</p>	Лекція	3, 4, 7, 9, 10, 12, 14, 15, 19, 20 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (6 год)		Протягом семестру
<p><i>ТЕМА 6.</i> Система принципів і способів побудови теоретичної і практичної діяльності</p>	Практичне заняття	4, 5, 7, 8, 11, 12, 15, 16, 19, 20 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (8 год)		Протягом семестру
<p>Тема 10. Методологічне забезпечення перетворень у педагогіці</p> <p>1.Зміни сформованого досвіду, реконструкція традиційних моделей навчання та виховання,</p>	Лекція	2, 3, 6, 7, 9, 11, 12, 15, 16, 17, 20 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати текст лекції, визначені джерела (6 год)		Протягом семестру

<p>багатоаспектне поєднання методологічних приписів.</p> <p>2.Прогресивні ідеї педагогічної діяльності викладачів, вчителів-практиків.</p> <p>3.Досвід педагогів-майстрів, педагогів-новатори на різних етапах періодизації педагогічної науки.</p>					
<p><i>ТЕМА 7.</i> Побудова алгоритму впровадження нового в практику, управління нововведеннями</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>4, 6, 7 ,10, 13, 14, 17, 20 та ін.; інтернет-ресурси</p>	<p>Опрацювати текст лекції, визначені джерела (6 год)</p>		<p>Протягом семестру</p>
<p>6. Система оцінювання курсу</p>					
<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Види контролю: поточний, підсумковий. Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль, підготовка творчих завдань. Форма контролю: екзамен. Оцінювання здійснюється за національною та ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт „9.3. Види контролю" Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДЗВО «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»). Контроль знань і умінь студентів (поточний і підсумковий) з дисципліни здійснюється згідно з кредитномодульною системою організації навчального процесу. Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою. Він складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 50 балів (робота на практичних, лабораторних і лекційних заняттях – 30, самостійна робота – 10 виконання індивідуального заняття – 10); , і рейтингу з атестації (екзамен) – 50 балів. Загальні 100 балів включають: 35 балів за семінарські заняття; 15 балів за самостійну роботу;50 балів за екзамен.</p>				
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань.</p>				

Практичні заняття	Оцінюються за п'ятибальною системою (Передбачає виконання тестових завдань, практичних творчих завдань, усних і письмових відповідей).
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх передбачених форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу - 50.

7. Політика курсу

При організації освітнього процесу викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: Положення про самостійну роботу студентів; Положення про організацію освітнього процесу; Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів; Положення про практику студентів; Положення про рейтингову систему оцінювання знань; Положення про академічну доброчесність; Положення про екзамени та заліки; Положення про підготовку дипломної роботи; Положення про укладання та контроль за виконанням договору про надання освітніх послуг; Положення про забезпечення якості освіти. Політика курсу базується на гуманістичній освітній парадигмі, суть якої полягає у повазі до особистості студента, у праві й можливості майбутнього фахівця самостійно обирати спосіб засвоєння навчального матеріалу, використовувати нові методи, прийоми і засоби педагогічної діяльності; на навчанні у співробітництві, тобто спільній із викладачем діяльності; на плюралізмі як важливій основі розвитку інтелектуальних здібностей студентів, розвитку їхнього критичного мислення. Будь-які форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

8.Рекомендована література

Базова

1. Андрущенко, В. Суперечності гуманітарної науки: до методології вирішення / В. Андрущенко // Вища освіта України. – 2015. – № 2. – С. 5-8.
2. Матвієнко, О. В. Інформаційна освіта: теоретико-методологічні підходи / О. В. Матвієнко // Педагогіка і психологія. – 2010. – № 2. – С. 88-95.
3. Ребух, Л. Методологічний аналіз складових гуманітарної експертизи у сфері освіти / Л. Ребух // Вітакультурний млин [Текст]: методологічний альманах НДІ методології та економіки вищої освіти Тернопільського нац. економічного ун-ту. – Тернопіль, 2009. – Модуль10. – С. 28-30.
4. Савельєва, М. Трансформація представлений о розвитку в постнеклассической методологии / М. Савельєва // Філософія освіти [Текст] / Ін-т вищої освіти АПН України, Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова, Укр. академія політ. наук. – К., 2008. – № 1-2 (7). – С. 35-44.
5. "Синергетика в образовании: возможности методологии". Круглий стол в редакции журнала "Філософія освіти" // Філософія освіти [Текст]. – К., 2006. – № 3. – С. 54-92.

6. Цимбалюк, І. Методологія конструювання змісту освіти у системі підвищення кваліфікації / І. Цимбалюк // Освітнянські обрії: реалії та перспективи [Текст]: збірник наукових праць / Тверезовська Н.Т. (голова), та ін. – К., 2007. – № 3(3). – С. 355-358.
7. Чабала, О. Методологічні основи розуміння освітніх процесів в епоху глобалізації / О. Чабала // Філософія освіти. – 2005. – № 2. – С. 213-218
8. Ярошовець, В. Гуманістичний зміст методології пізнання / В. Ярошовець // Психологія і суспільство. – 2012. – № 4. – С. 9-26.
9. Робуль, О. Синергетика як інноваційна методологія педагогічної освіти / О. Робуль // Філософія освіти. – 2006. – № 1. – С.35-42.
10. Буряк, В. Методологія педагогічної теорії / В. Буряк // Вища школа. – 2008. – № 12. – С.3-10.
11. Васянович, Г. Методологія педагогіки й педагогічна інноватика / Г. Васянович // Вибрані твори [Текст]: у 7 т. / Г.Васянович. – Львів, 2015. – Т.5 : Збірник наукових праць. – С.146 - 152.
12. Васянович, Г. Методологічні контексти педагогічної науки на сучасному етапі її розвитку / Г. Васянович // Вибрані твори [Текст]:у 7 т. / Г.П.Васянович. – Львів, 2015. – Т.7 : Збірник наукових праць. – С. 164 - 186.
13. Вихрущ, А. Методологія історії педагогіки / А. Вихрущ // Вісник Прикарпатського університету [Текст]. – Ів.-Франківськ, 2011. – Вип. XL, Ч. 2. – С. 7-10. – (Педагогіка)
14. Гончаренко, С. Методологічні особливості наукових поглядів на педагогічний процес / С. Гончаренко, В. Кушнір, Г. Кушнір // Шлях освіти. – 2008. – № 4. – С.2-10.
15. Онкович, Г. "Діалог культур" як сучасна педагогічна технологія / Г. Онкович // Вища освіта України. – 2011. – № 4. – С. 42-48.
16. Похресник, А. Освітньо-філософський аналіз особливостей сучасного стану і тенденцій зміни сфери навчання і виховання / А. Похресник // Вища освіта України. – 2013. – № 1. – С. 69-75.
17. Голуб, Н. Моделювання як метод навчання у вищій школі / Н. Голуб // Вісник Львівського університету [Текст]. – Львів, 2010. – Вип.50. – С. 66-72. – (Серія філологічна)
18. Бахов, І. С. Міжкультурний підхід у підготовці сучасного компетентного фахівця: [вища школа] / І. С. Бахов // Освіта Донбасу. – 2011. – № 4. – С. 60-63.
19. Остапчук, О. Є. Синергетичний потенціал авторського проектування педагогічних систем / О. Є. Остапчук // Педагогіка і психологія. – 2008. – № 2. – С.86-100.
20. Бурбан, Н. Взаємини викладачів зі студентами як чинник становлення особистості майбутнього фахівця / Н. Бурбан // Проблеми гуманітарних наук [Текст]: наукові записки Дрогобицького держ. педагогічного університету ім. І.Франка / ред. кол. Н.Скотна, В.Татенко та ін. – Дрогобич, 2008. – Вип. 21 : Психологія. – С. 60-71.

Допоміжна

1. Загальноєвропейський простір вищої освіти – досягнення цілей / Комюніке Конференції міністрів країн Європи, відповідальних за сферу вищої освіти м. Берген, 19-20 травня 2005р. // Освіта України. - 2005. - 5 липня. - С.4-5.
2. Кремень В. Підвищення ефективності вищої школи, освіти і науки як дієвого чинника суспільного розвитку та інтеграції в європейське співтовариство // Вища школа. – 2003. - № 6.– С.3-24.
3. Кремень В. “Розвиток педагогічної освіти України та її інтеграція в європейський освітній простір”: Доповідь Міністра освіти і науки України В.Г.Кременя на Всеукраїнській нараді ректорів педагогічних і класичних університетів // Освіта. – 2004. –№43 (6-13 жовтня). – С.2- 5.
4. Про стан і перспективи розвитку вищої освіти України від (рекомендації парламентських слухань від 13.05.2004) // Освіта і управління. – 2004. – Т.7.Ч.1. – С.49-58.
5. Табачник Д. Стан та перспективи розвитку освіти в Україні у контексті євроінтеграції // Вища школа.-2004.-№4.- С.3-22
6. Творити освіту нового типу / тези доповіді міністра освіти і науки України С.Ніколаєнка / // Освіта України. - 2005.- 12 серпня. - С.1-9.

Викладач: д.пед.н., професор Стражнікова І.В.